

LJUDSKI

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Licealna knjižnica
Trosmajerjevo ul.
Ljubljana

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve za „Ljudski Glas“ in K. D. Z. je frankirati in naslavljati: Ljubljana, poštni predal 168.-Tajništvo K. D. Z. se pa nahaja v Ljubljani, Kongresni trg št. 9. Reklamacije so poštne proste.

Česa klerikalci niso naredili?

Slovenska klerikalna stranka dobro čuti da ji teče voda v grlo, da jo kmetijske množice pušča na vsej črti na cedilu, zato sedaj bobna po vsem časopisju, kaj vse so že oni dobrega storili za naše ljudstvo. Tudi klerikalnim govornikom, dobro plačanim agitatorjem kaplanom in fimoštrom naročujejo naj pripovedujejo na svojih shodih ljudstvu v prvi vrsti to, češ, nekaj bo že zaleгло, zato nasulmo ljudstvu deška v oči.

Torej s čim se donášajo naši klerikalci? V 41. številki svojega »Lažljuba« se trkaio na orsi in kriče: Mi smo ustanovili na stotine zadrug, ustanovili smo električno centralo na Završnici, občinske posredovalne urade, vodopravni zakon, obrtno pospeševalni urad, trgovsko šolo, lovski zakon, zakon o zbolihantu pašnikov in varstvu planin, povzdignili so živino-rejo in ustanovili gospodiniško šolo.

To je torej »delo« klerikalne stranke za naše ljudstvo!

Sedaj pa pomislimo naslednje. Klerikalci so imeli zadnjih 20 let do malega vse slovenske državnozborske mandate. Vlado so absolutno v kranjskem deželnem zboru in zastopali so Slovence v štajerskem deželnem zboru. Klerikalci so imeli v državnem in deželnih zborih nad 50 poslancev. Imeli so v rokah skoro vse občinske odbore. Kaj se to pravi? Klerikalci so absolutno razpolagali z vsemi slovenskimi javnimi blaginami, klerikalci so po svoji volji gospodarili z denariem, ki ga je nanosilo skupaj vse ljudstvo v obliki dav-

kov. Zakaj pa plačuje ljudstvo davke? Zato da se ti davki uporabljajo zopet v njegov prid. Nobena zasluga klerikalcev tedaj ni, če so podpirali to ali ono stvar, če so ustanovili to ali ono, saj je bila to njihova prokleta dolžnost. Kaj je morda že to zasluga, da niso klerikalni poslanci enostavno pokradli vsega denarja, ki ga je vplačalo ljudstvo v obliki davkov in ga pobasali v svoje žepce?

Visokodoneča samohvala, s katero krošniarijo sedaj naši klerikalci okrog je kaj slabo primorčilo za klerikalce, obratno tiste stvari, s katerimi se sedaj klerikalci hvallio, so njihova obtožnica za nje same.

Dvaset let so imeli klerikalci vso moč v Sloveniji v rokah, imeli so v rokah ves ljudski denar in kaj so naredili z njim? V uvodnih besedah smo povedali vse, s čemur se sami bahaio in vsak pameten človek se bo sedaj vprašal: Kaj, samo to ste naredili v vseh dvajsetih letih in z vsemi milijoni, ki ste jih imeli na razpolago?

Pa še tega denarja niso klerikalci porabljali samo v ljudski prid, ampak gospodarili so tako, da so imeli od vseh postav in vseh naprav korist edino klerikalni voditelji in agitatorji. Živino-rejo so podpirali tako, da so zidali z ljudskim denariem bogatim klerikalnim gruntarjem in agitatorjem hleve in svinlake, za reveža se niso zmenili. Zadrugištvo so podpirali tako, da so plačevali izrube klerikalnih zadrug, ki jih je povzročilo zapravljane nezmernih kaplančkov. Z zadrugami, ki so jih podpirali z denariem vsega ljudstva, so vklenali le v verige ubogo ljudstvo, da je moralo voliti klerikalce. In tako dalje. Vse

delo, ki ga je izvršila klerikalna stranka z ljudskim denariem, je bilo v prvi vrsti v prid bogatim, klerikalnim agitatorjem, ter — klerikalnim voditeljem. Šušteršič je prišel v klerikalno stranko kot berač, zapustil jo je pa kot večkratni graščak in mnogokratni milijonar. Milijonar je tudi današnji vodja klerikalcev, dr. Breic in nešteto drugih. Kje so dobili ti ljudje denar? Ni težko uganiti!

Rekli smo, da je tisto »delo«, s katerim se danes baha klerikalna stranka, njihova obtožnica proti njim samim, kajti pove nam najbolj česa klerikalci niso naredili.

Kaj so napravili n. pr. za malega kmeta, bahtarja in kajžaria, ki je propadal pri nas na vsej črti in se moral trumoma seliti v Ameriko za zaslužkom.

Kaj so naredili za revno kmetško ljudstvo sploh? Niti bolniškega zavarovanja niso vpeliali, ki ga imajo danes že po vseh drugih državah.

Kaj so napravili za uboge posle? Po 30 ali 40 let garata hlapec in dekla pri klerikalnih gruntarjih, na stara leta morata z beraško palico prositi od hiše do hiše skorjico kruha? Ali je to pravica?

Kaj so storili z davki? Ali so jih olajšali? Da, da, olajšali so jih, a samo bogatašem, zato so pa vpeljavali in pomagali vpeljavati indirektno davke, ki najbolj tarejo revno ljudstvo in ki podražujejo vse najnujnejše življenjske potrebščine.

In tako dalje! Kaj bi naštevali! Klerikalci so se izkazali v dvajsetih letih svojega vladanja kot najbolj korumpirana in protiljudska stranka brez časti in sramu, stranka, ki se ne straši uganiti največjih protipostavnosti stranka, ki je priprav-

LISTEK.

Ruski kmet pred revolucijo.

(Dalje.)

Ko je zakon odstranil gospodstvo graščaka nad osebo kmeta, je moral urediti tudi lastninske razmere glede zemlje. Zakon je principielno določal, da je vsa zemlja last graščakov in ne kmetov. Pri moral na je graščaka, da je kmete, ki so bili osvobodeni tlačanstva, obskrbi z zemljo. Zato mu je na moral kmet plačevati površino in odkupnino za zemljo. Kmet je bil oproščen tlake; toda tako je nadomestila graščaku tkz. površina, v obliki katere je živel stari »obrok« dalje. Zakon pa je pravzaprav posplošil samo proces, ki se je v nekaterih krajih Rusije izvršil že preje brez zakonitega primore-

Kmetie so mogli s soglasjem graščaka dobiti zemljo v svojo last. V tem slučaju je država odkupila graščaku njegove pravice glede površine: kapital katerega je država plačevala graščaku, je moral kmet potem državi v 49 šest procentnih obrokih obrestovati in odplačevati. V tem slučaju je bilo razmerje med graščakom in kmeti popolnoma prekinjeno: graščaka je odškodovala država, kmet pa je moral znesek odškodnine obrestovati in plačati državi. Tudi v tem slučaju ni »obrok« zginit: prevzel je samo obliko obrestovanja in odplačevanja državi. Cela operacija je bila dopustna le v soglasju z graščakom. Samo tam, kjer so graščaki soglašali in to šele čez 49 let, bi morali kmetie dobiti svobodno, neobremenjeno lastnino oddanega jim zemljišča.

Koliko zemlje so morali graščaki oddati kmetu? Zakon je določal največjo in najmanjšo mero zemljišnih kosov, ki bi jih morali dati kmetu. Po pravilu bi

moral kmet dobiti toliko zemljišča, kolikor ga je dejansko užival pred odpravo tlačanstva. Kier je bil ta zemljišni delež manjši od zakonite najmanjše mere, bi moral biti zvišan na to najmanjšo mero. Kier je bil pa večji od zakonite največje mere, bi moral dobiti kmet največjo mero, ostanek bi pa odnadel graščaku. Največja in najmanjša mera sta bili za posamezne dele države različno določeni. Pri njih določitvi je odločal interes gospode. V gozdni coni, kjer so že preje polagali večjo važnost na visoko najemščino, ko pa na posest zemlje, je bila največja mera razmeroma zelo visoko določena. V črnozemijski nasprotno, čigar zemlja je dajala tem večji donos, čim večji izvoz pšenice je bil vsled razvoja prometnih sredstev mogoč, je bila največja mera tako nizko odmerjena, da je zaostajala za zemljišnimi deleži, ki so jih kmetie pred odpravo tlačanstva dejansko posedovali. »Osvoboditev kmetov« je postala strašno izropanje kmečke zemlje. Do naših dni je

ljena prodati vsak trenutek ljudske koristi. le da pomaga sebi do moči svojim voditeljem na do mastnih milijonov.

Jasno je tedaj, da mora slovensko ljudstvo, če se hoče vzdržati in ne popolnoma prouasti, pomesti s to stranko. Čez tri tedne bo prišel dan obračuna. Pri prihodnjih volitvah mora nastopiti vse revno kmetijsko ljudstvo kakor en moč proti tem brezsrčnim verižnikom s koristmi našega kmetijskega ljudstva. Naši volijo gruntarji klerikalne gruntarske kandidate revno ljudstvo jih ne bo.

Pozor pri volitvah v agrarne odbore!

Velikanskega pomena je, da v agrarne odbore spravimo kar največ naših ljudi. Agrarni odbori bodo sodelovali pri reševanju agrarne reforme, oni bodo nadzirali organe, ki bodo delili zemljo. Oni bodo odločevali, kdo je zemlje potreben, kdo ne, koliko je potreben ta, koliko oni.

V Voivodini se nahačalo velikanska velenosestva, večinoma last tujih plemenitšev. Ker leži Voivodina Beogradu pred nosom, so tem prei pričeli z reševanjem agrarne reforme. Ko so bili izvoljeni agrarni odbori, so jeli velenosestva deliti in dajati zemljo v najem. Tu pa se je zgodilo nekaj kar meče čudno luč na tamene razmere. Postopalo se je strankarke. Vršile so se sleparije. Uradni organi so bili podkupljeni. Tako se je zgodilo, da so dobivali zemljo oni, ki jo imajo že itak dovolj oziroma preveč, a oni, ki so upravičeni zemljo dobiti, so ostali lepo brez nje. Kdo se bo oziral na nemaniče! Dalje so morali nekateri upravičenci na to zemljo plačati za svoje deleže veliko previsoko najemnine, dobičke so spravili seveda uradniki v svoje žepce. Različni beograjski agrarni poverjeniki so znali tudi ukreniti, da se nekateri deli velenosestev sploh niso razdelili. Kako so to napravili, je njihova stvar. Ljudstvo, ki je bilo zopet vezano, je silno razburjeno, a visoke varalice stoje pod okriljem baionetov in se ne boje stiskajočih se kmetijskih pesti.

Zato dragi kmetie, pozor! Napišite vse sile, da pridejo v agrarne odbore naši ljudje, da se ne bo tu tako godilo, kakor doli v Voivodini!

Pomislite, da je od rešitve agrarne reforme odvisno bodoče gospodarsko življenje vse države.

Zmaga K. D. Z.

Volitve v agrarne odbore.

Ubogon kmečko ljudstvo je izdregledalo. To se že povsod kaže zlasti na tam, kjer so se kmetie in viničarji sploh vsi ubogi ljudje, združili v Kmečko-delavski zvezi.

V Sloveniegraškemu okraju so se vršile volitve v agrarne odbore. Klerikalci so na vse načine delali za svojo zmago, golufali in lagali kot so pač navajeni. Ali vse to ni nič pomagalo. Naši možje so šli donosno in tiho v boj za svoje pravice, v boj za kmečko-delavsko zvezo in so zmagali v prvi in drugi skupini in sicer v občinah Razbor, Stari trg, Podgorje, St. Primož in Mislinje. V Razboru smo dobili tudi enega odbornika v tretji skupini.

Tako se bo zgodilo tudi pri prihodnjih volitvah in 28. novembra 1920.

Živela Kmečko-delavska zveza, živeli socializem, pravica in resnica!

Agrarna poverjeništa — agitacijske trdnjave naših nasprotnikov.

Jasno je, da je od izvedbe agrarne reforme odvisna usoda našega kmetijskega ljudstva. Kmetie si lahko pribore svojo »staro pravdo« za katero se bore že stoletja, lahko pa jo tudi pokoplieto. Vse je odvisno le od zavednosti, preudarnosti in poštenosti.

Kakor povzemamo iz klerikalnih časopisov, jih agrarna reforma prav resno skrbi. Kaj bi jih ne! Saj vemo, kakšni tiči imajo dovolj zemlje, za katero se boje.

Očitajo, da sta Hrvatska zajednica in Radičeva kmetijska stranka prepustili takoj po prevratu reševanje agrarne reforme in sploh vseh kmetijskih vprašanj demokratom. Ti so baje delili zemljo le svojim pristašem, pri čemer so bili seveda oškodovani oni, ki so zemljo resnično potrebovali in ki so bili upravičeni, da jo dobijo.

Enake pritožbe čitamo v liberalnih listih, le s to razliko, da tu liberalci klerikalno gospodo napadajo in jim vse obdolžitve vračajo.

Mi v tem slučaju obema strankama verujemo in vemo, da so obdolžitve resnične. Nikomur od obeh ne gre za to, da bi se reforma pravično rešila, temveč, da

bi si vsak od obeh pridržal kar največ svojega. — Od raznih strani nam prihajajo pritožbe, kako pri razdeljevanju zemlje odloča le pripadnost k tej ali oni stranki. Velja načelo: Če nisi naš, ne dobiš ničesar! Ker imajo naši politični nasprotniki, to je klerikalni in liberalni mogočnejši pri agrarnih odborih veliko besedo, je jasno, da jo izkoriščajo v svojo korist in našo škodo, nerazumljivo je, da so ti odbori močne trdnjave proti delavnemu kmetijskemu ljudstvu, ki zahteva svojih pravic.

Ker se rešitev agrarne reforme zavlačuje, kar se le da in ni upati, da se reforma izvede še pred konstituantno — uradna pot je dolga in negotova — se moramo pripraviti na boj zoper te trdnjave. Te trdnjave si moramo osvojit in obdržati. Da nam bo pa to mogoče, je odvisno od našega nastopa dne 28. nov. ko bomo volili konstituantno. Naši stori ta dan vsak naš član svojo dolžnost in sicer s tem, da glasuje za stranko, ki ščiti revno ljudstvo, to je za socialno demokratsko stranko!

Iz Kmetijsko delavske zveze.

Člani K. D. Z., ki želijo nemški list, so lahko pri nas kot družinski člani, posebej na naročniki »Volksstimme«, ki izhaja dvakrat na teden in stane mesečno samo K 8.— — Upravništvo je v Mariboru Ruška cesta 4.

Dne 31. okt. se je vršilo v Celju povodom strankinega zbora JSDS, tudi delegacijsko zborovanje KDZ. Delegacija je v živahnih debatah sklenala o povzvišanju članarine o razmerju KDZ, do JSDS, ter o gospodarskih in strokovnih vprašanjih. — Poudarjalo se je razveselivo deistvo, da se KDZ, po deželi zelo razširila. Izvoljeno je bilo načelstvo in imenovani kandidati KDZ, ki bodo izvoljeni v ustavotvorno skupščino pod zastavo JSDS. — Ker je bil list že v tisku, smo se omejili na te vrste, obširnejše poročilo prinesemo prihodnjč.

Član K. D. Z. 2. okrožja pri Mariboru se naprošajo od 2. okrožnega tainštva, naj plačujejo svoje članske prispevke redno po sledečem redu:

Člani kraj. org. K. D. Z. v sv. Petru prvo nedeljo v mesecu v gostilni Senekovič:

Člani kraj. org. K. D. Z. Laltersperk: drugo nedeljo v mesecu v gostilni Marek. Karčevina:

živel v kmetstvu črnozemia, spomin na to, da so jih graščaki pred 60imi leti oronali širnih ploskev kmečke zemlje.

Končni uspeh reforme je bila revna preskrba kmeta z zemljo. Povprečno so dobili v državi državni kmetie 6,7, apnažni kmetie 4,9, gospodski kmetie pa že samo 3,2 desiatini zemlje (1 desiatina = 1,09 ha.) V črnozemlju so dali gospodskim kmetom povprečno samo 2,2 desiatini; v posameznih gubernijah še manj: tako v podolski guberniji 1,9, v gubernijah Poltava in Kijev celo samo 1,2 desiatine. — Kmečko gospodarstvo v Rusiji rabi za prehrano družine najmanj 5, v krajih ekstenzivnega gospodarstva najmanj deset desiatin zemlje. Toda samo v 18tih letih od 50 gubernij evronske Rusije so dobili kmetie povprečno več od 5 desiatin. V 15 gubernijah so bili zemljiščni deleži na 4 do 5, v 12 gubernijah na 3—4, v 4 gubernijah na manj ko 3 desiatine odmerjeni. Kmetie so dobili torej veliko premalo zemlje, da bi jih mogla ta rediti. To je odgovarjalo namenu carske vlade. Za časa kmečke osvoboditve še ni bilo na deželi razreda dnarijev. Ako so hoteli

graščaki kljub temu vzdrževati svoje gospodarstvo, so morali kmete prisiliti, da tudi po odpravi tlačanstva obdelujejo dopsosko zemljo. To so dosegli s skono dodelitvijo zemlje: ker ni mogla kmetov prehraniti kmečka zemlja, so bili prisiljeni kot delavci ali kot najemniki obdelovati polje graščaka. Cilj reforme je bil ta: obdržati gospodarsko nesvobodo kmetov, njih dolžnost do tlake na gospodski zemlji kljub odpravi pravne nesvobode kmetov.

Istemu cilju je služila tudi odmera površine, ki so jo morali kmetie plačevati za zemljo, ki jim je bila prepuščena v trajno uživanje. Površina je bila višje odmerjena, kot je bil čisti donos zemlje, da je ne bi mogli kmetie pri gospodariti na lastni zemlji in bi bili tako prisiljeni prislužiti jo na gospodski zemlji. Tako zemljiška posest za kmete ni postala koristna pravica, temveč nadležno breme. Kmetie »so oblokovali zemljo«, branili so se sprejeti jo pod tako težkimi pogoji. To je dalo graščakom priložnost do novega strašnega izropanja zemlje. Po zakonu sta se mogla namreč graščak in kmet zgoditi, da podari graščak kmetu eno če-

rtino zakonitega deleža kmet pa se odnove vsem nadaljnim pravicam. Ker je bila površina tako visoko odmerjena, so mnogi kmetie raje brezplačno vzeli te četrtinke »beraške deleže«, kakor da bi prevzeli 4kratne zemljiščne deleže proti odplačilu. Odpovedati so se na morali s tem trem četrtinam zemlje, ki so jo že stoletja obdelovali, na korist graščakom. Velikost teh »beraških deležev« je znašala 0,9—1,1 desiatine, t. i. komaj ena petina tega, kar je potrebovalo življenje zmožno kmečko gospodarstvo. Kier se pa niso kmetie zadovoljili z »beraškimi deleži«, temveč so prevzeli zakonito, jim pristojne deleže proti dolžnosti odplačevanja površine, tam je povzročila višina te površine svojevrstno obliko zemljiščnih posestnih razmer. Državni davki in površnina, ki so obremenjevali zemljišča, so znašali skupno v guberniji Petrograd 128—150 %, v guberniji Moskva 205 %, Smolensk 220 %, Tver 252 %, Vladimir 276 % zemelinskega donosa.

(Dalie prih.)

člani kr. org. K. D. Z. v Karčevini: pri sodružu Antonu Vogrinu v Karčevini stev. 2. Maribor:

člani kr. org. K. D. Z. Božpah. Kamnica. Brestrnica in Jelovec: tretjo nedeljo v mesecu v gostilni Vogrinec. Kamnica:

člani kr. org. K. D. Z. Sv. Križ nad Mariborom: 4. nedeljo v mesecu v gostilni Verdonik. sv. Križ: in sicer zmiral od pol 8.—11. ure dopoldne.

Zaupniki v zgoraj omenjenih občinah se uhludno naprošajo naznaniti to članom, ki ne dobivajo »Ljudskega Glasu«.

Pri plačevanju članarine se sprejemajo tudi novi člani, in če je kdo tako radodaren, tudi darovi za volilni sklad JSDS, ozir. KDZ.

Viničarij pokonci!

Čas odločitve je tu. Hočete li služiti kapitalizmu, ali hočete biti prosti? Pokažite svojo moč! Samo v združitvi je naša sila!

Talništvo 2. okrožja Maribor.

Dopisi.

Sv. Barbara v Halozah

Bližajo se volitve in mi mali kmetje in viničarij komaj čakamo, da bomo še pred volitvami ustanovili podružnico »Kmečko-delavske zveze«. Naše ljudstvo je žalostno, ker vidi, kako ga klerikalna kmečka zveza in pa liberalna Samostolna kmečka stranka vlačita za nos, posebno pred volitvami. Strašni vinski davki, katerega so postavili klerikalci in samostojneži, je naše ljudstvo čisto potrl. Zdaj šele vidimo, kako nas goljufajo. — Rekli so nam zmiral, da ho naša država republika, ali prodali so nas. Zato Te prosimo, dragi »Ljudski glas« da poveš tudi kmetom na Kranjskem in Koroškem, da pojdemo Haložani v boj za Kmečko-delavsko zvezo in republiko z delavci, ne pa za samostojneže ali pa klerikalno Kmečko zvezo. — Cestni odbor se tudi za nobeno stvar ne briga: ceste so tako slabe, da bomo kmalu v blatu ostali, seveda zdaj nimajo časa in denarja za take stvari. Može in žene, viničarij in dekle, in vsi tisti, ki niste zadovoljni, zberite se, da bo tudi pri nas enkrat luč sijala in da bosta zmaga kmet in delavec. Na noge Haložani!

Poberž pri Ptulu.

Naša vas si je že dolgo želela, da bi ustanovili podružnico Kmečko-delavske zveze, da bo enkrat konec tem grdim razmeram. V nedeljo 24. oktobra pa smo se zbrali v gostilni Mahenič in govornik iz Maribora nam je potasnil lepi program K. D. Z. in naše stranke. Može in žene so navdušeno pritrjevale govorniku in vsi smo se navdušeno odločili, da bomo glasovali 28. novembra pri volitvah samo za kandidate Kmečko-delavske zveze, ker smo za Kmečko-delavsko republiko, in ker vemo, da bo le takrat bolje. Živimo z zvežemo z delavci v mestih. Živimo K. D. Z.! — V nedeljo se je vnela kopica sena. Starši pazite, da ne bodo imeli otroci žveplenik, da nam vas ne zgori!

Sv. Bollenk v Slov. Goricah.

Dne 17. oktobra po večernicah je imela pri nas klerikalna kmečka zveza svoj shod, kjer so govorili bogati klerikalci, kmečki bogataš Lubeč, znani klerikalni hujskač Žebot iz Maribora in pa dr. Veble iz Št. Lenarta. Tudi naša domačina Krambergar in Sračič sta še tako zaplankana, da sta agitirala za stranko graščakov. K besedi se je oglašil tudi naš pristaš in član Kmečko-delavske zveze Podgoršek, ki je v domačih dese-

dah ljudstvu raztolmačil pomen volitev in naš program. Vse ljudstvo je ploskalo in izreklo željo, naj se kmalu tudi pri nas ustanovi K. D. Z. Kmetje, zberimo se sedaj sami skupaj in volimo za republiko in K. D. Z.!

Možganici pri Ptulu

Naš rojak profesor Veseniak, klerikalec po duši in telesu, ki je bil sedaj dve leti poslanec Kmečke zveze in klerikalne stranke, pa ni prav ničesar naredil za ubogi kmečki stan, ampak povsod podpiral Korošca, ki je delal davke in druge take protikmečke lumparije, bi zopet rad bil izvoljen za poslanca. Mi, Možganici, pa imamo zadosti profesorjev in duhovnov. Dve leti so vladali proti delavcem in kmetom, vse občine in tudi našo so klerikalci »zafurali« in v dolgeve spravili, zdaj pa nas imajo še za tako neumne, da mislijo, da bomo mi z njimi volili. O ne, prijatelji, zadosti je sedaj tega, mi smo siti vašega delovanja, zato, ker ste nam preje vse mogoče obljubovali, pa prav ničesar storili. Mi bomo glasovali za Kmečko-delavsko zvezo, ki je za republiko, a vi, profesor Veseniak, poite nazaj v šolo naše otroke učiti. Volili bomo kmete in delavce. Možganici! Dne 28. novembra volite Kmečko-delavsko zvezo, berite »Ljudski glas« in vrzite »Slov. Gospodaria« iz hiše! Edini resničen naš zagovornik je »Ljudski glas«, drugi listi pa so podkupljeni!

Rajhenburg.

Dne 21. t. m. ob pol 9. uri zvečer je izbruhnil pri posestniku F. Vončaku za Savo požar. Gasilno društvo je bilo takoj na licu mesta. Prihiteli so tudi mnogi tržani. Ogenj je nastal v bližnji drvarnici in plamen je užgal podstrešje hiše, kjer je bilo seno in žito, od česar se ni moglo ničesar več rešiti. Železniški inž. Krik, ki je stanoval v hiši, je imel precej škode. — Skupna škoda je zelo velika.

Mirna na Dolenjskem.

Tukaj je umrl kroiaški molster Pavel Ponikvar Pogreb se je vršil dne 16. t. m. Pokojnik je bil blaga duša in zapušča več nedoraslih otrok. Njegove prerane smrti je kriva svetovna vojna, ker je omenjeni izgubil svoje zdravje pri vojakih. — Pri nas je hudo razširjena griža, ki pobira staro in mlado. — Dne 9. t. m. je umrl v Gorenji vasi pri Mirni Anton Gospodarič, posestnikov sin. Svoičas je bil pokojnik član »Orla«, a je odstopil in pristopil k delavski strokovni organizaciji. Njegov oče mu je seveda poskrbel za pogrebce. Ko so bili vsi zbrani, pridejo 4 Orlički in za hočelo meni nič, tebi nič dejeti v rakev in odnesti. Ker jim tega niso dopustili, so se pridružili pogrebu. Zanimivo je bilo videti, kako korakajo mrzlega jesenskega jutra prav počasi osebe v rdečih srajcah s peresi za čepico kakor bi šli steli kositi. Drugič pazite, rdečesrajčniki, in ne vtikajte se v stvari, ki vas ne brigajo, da česa ne izkupite!

Mozirski okraj.

V nedeljo dne 24. X. so se vršili v Mozirskem okraju sledeči shodi: Ob pol 9. uri dop. v Bočni, ob pol 13. uri v Ljubnem in ob pol 15. dop. pri sv. Frančišku. Vsi trije shodi so bili nadvse dobro obiskani. Navzoči so pozorno sledili govorniku, ki je nadvse razločno in živo predložil sedanj položaj kmeta in delavca. Raziasnil nam je tudi sedanje razmere med kmetijskimi in industrijskimi delavci. Sledniči je opisal važnost zastopstva K. D. Z. v konstituenti. Govornik je žel močno odobravanje poslušalcev: z navdušenjem so se zborovalci izrekli za

stranko, ki edina zamore od pomoči v sedanjem položaju delavnemu ljudstvu.

Navzočih je bilo tudi nekaj »Samostojnežev«, katerim ugaia naš program, s katerim se v vsem strinja samo to, im najbrže ne ugaia, ker ni graščakov in veleposetnikov med nami.

V Bočni se je ustanovila K. D. Z., ki bo imela delokrog v Bočni in pri sv. Frančišku. Izvolil se je odbor, ki nam lamči za dobro poslovanje podružnice. Na vseh treh shodih je stvarno in iedenato poročal soobr. Martinčič.

Lehen pri Ribnici na Pohorju.

Pod vodstvom župana, nadučitelja Srečka Maicna se je ob obilni udeležbi prizadetih (bilo jih je 53) izvolil krajni agrarni odbor za Lehen. Člani: Medved Ivan, Cresnjar Franc, Kačič Peter, Cučej Tone, Mrak Ivan, Grubelnik Gregor. — Predsednik je Ivan Mrak, podpredsednik Tone Cučej in tajnik Franc Cresnjar. — Obilo sreče!

Selca nad Škofjo Loko.

Pri nas imamo prav priljubljenega župnika, ki se piše za Janeza Kepca. Ta mazilienec božji je jako hud sovražnik naše Kmečko-delavske zveze in vsako nedeljo udriha po naših časopisih, zlasti sedaj, ko se bližajo volitve. Rekel je, da oni, ki čitaio »Naprej« ali »Ljudski glas«, ne dobe pri njem odveze. — Mi te pa vprašamo, mazilienec, ali ni spoved postavljena ravno za grešnike? Zakaj ne prepoveš »Domoliuba«, ko dobro veš, da laže? Ti to lažljivo cunio celo priporočaš svojim backom. Moramo ti tudi v spomin poklicati besede, ki si jih nedavno izrekel na shodu Marijine družbe. Ali se spominjaš, kako si hujskal žene proti možem? Rekel si, da ne sme žena pustiti možu, da bi pri njej spal, ako ne voli mož na klerikalno stran. Učil si ženske takih sirovosti, da nas je sram zapisati. Ali se to pravi ljubiti svojega bližnjega, kakor samega sebe. Pa že pride čas, ko ti pristizemo peroti. Ti, pristaš Sušteršiča, poidi raje za njim v Švico! Tam si lahko razdelita milijone ti prijatelji kapitala in pa oni izdajalec, radi katerega je prišlo toliko naših ljudi na vešala. Vidi, da ljudstvo ni ničesar pozabilo, da pomni vse tvoje delo. Socialistov ne vženeš v kozli rog, čeprav ti hodilo pomagat bogati različni ljubljanski sleparji. Ti udrihai raje po sebi in svojih brateh ubitajcih! Sicer pa glej nase in ne brigaj se za politiko, saj si vendar mazilienec božji. Brigaj se za cerkev, za kar si postavljen in ne delaj združbe med ljudmi. Ako pa misliš, da si dober duhovnik, razdeli svoje premoženje med reveže. Ne dajai pa ljudem slabih vzgledov! Povedati ti moram, da ljudje še niso pozabili, kako si priporočal svoj čas ljudi, da so morali na italijansko fronto na Kru. Pa bi šel sam, ako ti je bilo kaj za domovino? Tudi se ne zaletavaj vedno v našega poslanca Kopača, ki mu očitas, da je kapitalist in da vleče po 400 K na dan. — Povej raje, ali je Korošec zastoni minister in ali delaio klerikalni poslanec za inaišo plačo? Ali ne zasluži tisti, ki dela za delavsko ljudstvo ravno take plače kakor klerikalec, ki ljudstvu le — škoduie? — Da ti nisi revež, je videti iz tega, ker zahajai vsak dan v gostilno k »Turški kapi« karte igrat dobro kapllico, pokušat in uganiat politiko z gostilničarjevim hčerama, ki pravita da socialisti v Selcah ne razumeio, kaj je socializem, in da tega niti predsednik K. D. Z. ne ve. Iz povem »frailama«, da dobro vemo, kaj je socializem a poznam tudi klerikalizem. One dve pa o socializmu nimate pojma, ga gledata preveč oddaleč! Toliko za sedaj, o priliki še kaj več!

Podova.

Tukaj se je vršil v nedeljo, 25. X. t. l. volilni shod Kmetско-delavske zveze. Shod je bil silaino obiskan in prostori natlačeno polni. Poslušalci so z zanimanjem poslušali govornika, sodruha Krištofa, ki je v daljšem govoru pojasnil položaj. Pristopilo je tudi nekaj članov SKS, stranke k naši K. D. Z. Le tako naprej in zmaga bo naša!

Rajhenburg.

J. S. D. S. je priredila v nedeljo, dne 24. oktobra ob 9. uri v gostilni Leskovšek volilni shod pod predsedstvom sodr. Danka. Govornik s. Koren iz Celja nam je v jedrnatih besedah razložil kako dolgo smo se pustili za nos voditi od klerikalne stranke. Opozoril nas je na predvoine in medvoine čase. Opozoril nas je dalje, kako laželo meščanske stranke, da so delavci zakrivali sedanjost draginjo, da bi lahko zakrivali svoje lumparije. Razložil nam je program soc. dem. stranke in je poudarjal, da ljudstvo zmirom boli in boli uvideva, da je edino soc. dem. stranka na pravi poti. Edino soc. dem. stranka je, ki zahteva republiko in samoupravo ljudstva. Vse druge stranke so brez pravega programa. Če pa hočemo da vse to dosežemo, je treba dobre organizacije. Treba je, da čitate socialistične časopise. Na to je predsednik shoda sodr. Danko pri zaključni besedi omenil, da se še dobro spominja na shod pred dvajsetimi leti, ko je moral s. Etbin Kristan pri oknu zbežati ker ga je od klerikalcev nahiskano ljudstvo hotelo preteptati. In danes? Sedaj mirno poslušate socialističnega govornika ker vam od srca govori. Sedaj vidite, kam so vas klerikalci pripeljali. — Nato so se dali vsi navzoči vpisati v K. D. Z.

Žetale.

Dne 24. t. m. je priredila Kmetška Zveza v Žetalah javen shod, na katerem je poročal znani Žebot iz Maribora. Udeležba je bila nadvse klaverna, akoravno se je shod vršil takoj po prvi maši. Navzočih je bilo kakih 40 oseh, če všteliemo tudi člane Marijine družbe. Vidi se, da so se ljudje vendar že nekoliko spametovali ter da obračajo hrbet klerikalcem povsod kamor prihaja zloglasni Žebot.

Bočna pri Gornjem gradu.

Dne 24. t. m. se je vršil v Bočni pri Gornjem gradu javen ljudski shod, na katerem je poročal s. Martinčič iz Celja. — Izvajanjem govornika o sedanjem političnem položaju in o potrebnosti enotnega delovanja tovarniškega proletarca s kmetiskim delavcem, malim kmetom in kočarjem za skupne interese proti vedno naraščajočemu kapitalizmu je ljudstvo burno pritrdovalo. Videlo se je iz obrazov poslušalcev, da so zavedni, kar bodo javno pokazali dne 28. novembra. Ustanovila se je tudi podružnica Kmetске delavske zveze.

Gornji grad.

Brez vsake predpriprave in agitacije se je vršil v Gornjem gradu dne 24. t. m. javen shod, na katerem sta poročala ss. Tekavec in Čepin iz Celja. Ljudstvo, katero je do takrat živelo nezavedno, je po izvajanih govornikov uvidelo kako nujno je potrebna organizacija, in ustanovila se je podružnica Kmetске-delavske zveze v katero se je levo število navzočih vpisalo. V nedeljo, dne 7. prihodnjega meseca, se zopet vrši v istem kraju shod, na katerem bo poročal s. Koren iz Celja.

Shodi K. D. Z.

Vse člane K. D. Z. v Ježici pri Ljubljani opozarjamo, da se bo vršil redno vsako prvo nedeljo v mesecu ob 15. uri pri sodruhu Kunstelju na Stožicah št. 59 sestanek, kjer se bo obenem pobirala članarina.

Odbor.**Pred volitvami.****Nujen poziv vsem zaupnikom!**

Po volilnem redu za konstituanto ima vsaka stranka, ki se udeleži volitev z lastno listo, pravico, da imenuje v volilni odbor vsake občine oziroma v velikih občinah v volilni odbor vsakega volišča po enega strankinega predstavnika in po enega namestnika.

Volilni red daje strankinemu predstavniku važne pravice. On ima zlasti pravico opozarjati vsakega volilca, katera volilna skrinica pripada njegovi stranki. Ako pa se pojavi dvom o identičnosti katerega volilca, sme vsak strankini predstavnik predlagati, da se glasuje o tem, ali se naj dotičnik pripusti k volitvi.

Tudi naša stranka bo imenovala v volilne odbore svoje predstavnike in namestnike. Predstavnike in namestnike je treba z njih imenom priimkom, poklicem in stanovanjem, natančno tako kakor so vpisani v imenik volilcev predložiti sodišču zajedno s kandidatsko listo.

Vsi naši zaupniki se v to svrhu nujno naprošajo, ako tega dosedaj še niso storili, da nemudoma vsaj do 3. novembra t. l. sporočijo na naslov: **Centralni volilni odbor v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 4** za vsako občino njihovega agitacijskega okraja oziroma za vsako volišče po dva naša zanesljiva in ugledna somišljenika, in sicer z natančnim imenom, priimkom, poklicem in stanovanjem, ravno tako kakor so vpisani v volilni imenik.

SSS Po svetu. SSS**V Ameriki**

se blieta za premoč poleg socialistov predvsem dve meščanski stranki, demokratska in republikanska. Prva je bolj naklonjena Jugoslovanom, druga Italiji. Bližajo se volitve predsednika, ki se bodo vršile dne 2. novembra. Kakor pri nas, izdajajo stranke volilne manifeste in obljubljajo svojim volilcem nebesa že na zemlji. Wilson je stopil zopet na noge in izpregovoril o zvezi narodov, ki mora obstojati in obsegrati vse narode, ako hočemo imeti na zemlji mir. Svaril je tudi pred mnenjem, da je samo Nemčija imperalistična država. Mj se z njegovimi besedami strinjamo, saj moramo težko čutiti imperijalizem »zaveznikov« na lastni koži.

Anglija.

Stavka rudarjev se bliža svojemu koncu. Rudarji začno delati nalbrže že 1. novembra. Vlada je delavskim zahtevam po zvišanju mezd ugodila. Naša bi nemara ne imela toliko srca. — Na Irskem je umrl župan mesta Cork (Kork), ki se je proslavil po vsem svetu s tem, da je nad dva meseca stradal v protest, da ga je angleška vlada zaprla. Irsko prebivalstvo je zelo razburjeno.

Francija.

Francija se hoče dvigniti na račun drugih držav. Ni dovolj, da ji mora odšteti Nemčija ogromno odškodnino in da ji izvršujejo obnovitvena delanemški delavci, sedaj zahteva celo od svoje zaveznice Italije naj ji plača 30 milijonov za stvari, ki jih je poropal D'Annunzio iz francoskih skladišč na Réki.

Italija.

Italija pogaiania o iadranskem vprašanju je zavlačuje, tako da ji je morala naša vlada izreči obžalovanje. Zdi se nam, da bi Italija rada počakala, da se skliče italijanski parlament in da se izvrše v Jugoslaviji volitve za konstituanto. Sicer pa povdaria, da mora dobiti strateške meje, da nas bo lahko vsak hip napadla. V notranjosti države so nebrezstani nemiri.

Češkoslovaška

republika je praznovala 28. t. m. drugo obletnico svoje ustanovitve. Po vsej republiki so se vršile velikanske slavnosti. — Drugače država ne preživlja ravno najlepših časov. Trpi vsled slabega prehranjevalnega stanja. Zlasti se pritožujejo Nemci.

Poljska.

Tu se je pojavil drugi D'Annunzio. Neki poljski general zaseda kratkomalo mesta tujih držav. Vlada proti njemu nima moči, ali pa noče nastopiti. Izvršile so se že volitve v državni zbor, ki se je že sestel in zboruje. Izdal se je zakon o prisilnem državnem posojilu. Sedaj razpravljajo o ustavi, ki jo bo imela država.

Rusija.

Iz Rusije prihajajo čudna poročila. Ker vemo, da gredo skozi roke proletarskih sovražnikov, ki jih po svote pobarvajo, ne moremo vsega verjeti in tudi ne moremo izreči končne sodbe. Gotovo pa je, da trpi država vsled pomanjkanja živil.

Rumunija.

Bolgarski ministrski predsednik Take Jonescu roma po svetu in obiskuje ministre raznih držav. Pride tudi v Beograd. Medtem je izbruhnila doma stavka železničarjev. Dobra vlada je takoj poklicala neposlušne železničarje k vojakom, in domovina je rešena!

Grško.

Umrli je grški kralj, in sicer na precej čuden način. Ugriznila ga je opica. Sedaj gre za to, kdo naj zasede prestol. Ministrski predsednik Venizelos je baie izjavil, da država še ni zrela za republiko in da je bo že sam izvedel iz vrtinca in ji poiskal vladarja. Te dni odpotuje v Atene naš prestolonaslednik. To je vzbudilo misel, da se pripravljata takozvana personalna unija obeh držav, to se pravi, da bosta obstojali obe državi a bosta imeli istega vladarja. Menda je to prav tudi ententi. Poprej se morata seveda prestolu odpovedati prejšnji kralj Konstantin in brat pokojnega kralja, Pavel. Pravijo, da se kralji neradi odpovedujejo svojim kronam.

Bolgarija.

Tudi v Bolgariji so odredili prisilno državno posojilo. Poleg tega so uvedli prisilno delo, to je, vsak odrasel državljani bo moral gotovo dobo delati za državo in javne naprave.

Avstrija.

Avstrijci vedno boli žela po monarhiji in silno jim je dolgčas po Habsburžanih, pod katerimi so se tako dobro imeli. Pri tem jim pomaga bivši nekronant vojvoda kranjske dežele, Susteršič, ki se mudi v Celovcu, odkoder vodi habsburško propagando.

Sleparske volilne metode.

1. Po deželi sleparijo »samostojni« kmetje ljudstvo, da se je naša »Kmetско delavska zveza« združila s »Samostojno kmetско stranko« in da morajo člani »Kmetско-delavske zveze« voliti s samostojneži. To je grda laž! KDZ. voli socialno demokratično!

Širite naš list!

2. Na Štajerskem agitirajo komunisti da so se socialni demokratje ž njimi združili in da naj torej delavstvo voli komuniste. To je grda laž! Delavstvo bo volilo socialno demokratično! Komunisti delaio zdrabo na željo in na korist kapitalističnih strank.

3. Klerikalci vodijo po svojih shodih neke »socialiste« s katerimi potem javno polemizirajo tako, da »socialisti« grdo porori in osramočen odide. To te grd klerikalni maneuver! Tj »socialisti« so plačani klerikalni agitatorji, ki se v krajih, kjer jih nihče ne pozna, izdajajo za »socialiste« in se prav grdo in neumno vedejo. S to novo metodo hočejo klerikalci socialnim demokratom vzeti pri ljudstvu ugled. Primate te sleparie in jim izprašajte vest!

■ Iz naše države. ■

Parlament životari in pošilja proti nebu svoje zadnje vzdih. Imel bo najbrže le še eno samo sejo, nakar bo za vekomaj zaspal. Voljo ljudstva bo izrazila dne 28. nov. izvoljena ustavodajna skupšina.

Prestolonaslednik je odpotoval v Atene, da se udeleži pogreba rajnega grškega kralja. Preden se je odpeljal, je podpisal državni proračun.

Ministri potujejo, namreč v agitacijske svrhe, po vsej državi. Vozijo se seveda v razkošnih avtomobilih in ekspresnih vlakih. Pri tem obljubljajo revnemu ljudstvu vse blage sveta.

Dr. Korošec je podpisal proračunski in finančni zakon, seveda brez vseh pridržkov. Doma bo pa zatrjeval svojim backom, da je dosegel te in one ugodnosti za naše ljudstvo.

Invalidi dobe menda kredit 30 milijonov, če je res, kar nam pravijo vesti iz Beograda.

Dobrovoljci bodo zahtevali, da jim odstopijo stranke gotovo število poslanskih mest za njihove kandidate. Pogajajo se s političnimi klubi.

Češkoslovaški državljani v Ljubljani so proslavili drugo obletnico ustanovitve svobodne republike na slovesen način.

Doktor Brejc se silno jezi, ker ga je naš zastopnik v Beogradu dr. Korun tako skrtal. — Mi mu prav privoščimo, čeprav jeza ni zdrava. Časopisi se norčujejo, da sta Brejc in Šušteršič zamenjala svoji vladarski mesti. Poprej je »regiral« Šušteršič v Ljubljani, Brejc v Celovcu, sedaj je narobe.

V Ljubljani kandidira za demokrate dr. Tavčar, župan ljubljanski. Če bo skrbel za svoje volilce tako, kakor za mesto Ljubljano, se jim ne bo dobro godilo.

Narodni socialci v Mariboru bodo volili dr. Rytara iz Trsta, ki ga tržaški delavci dobro poznajo, pa ne z njegove solnčne strani.

Vpoklic vojaških novincev. Iz Beograda poročajo, da bodo rekruti poklicani v kadersko službo in sicer za konjico in topništvo v januarju v pehoto pa v februarju 1921.

Predsed, glavnih volilnih odborov morajo biti člani najvišjih sodišč. Kot taki so bili izžrebani za Ljubljano Ivan Ivkovič, predsednik apelacijskega sodišča v Beogradu; za kranjsko volilno okrožje Fran Dukič, dvorni svetnik pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani; za štajersko volilno okrožje Sava Cepovič, sodnik velikega sodišča v Podgorici (Črna gora).

Statistični podatki prebivalstva v Sloveniji. Po izkazu zdravstvenih statističnih razmerah v Sloveniji za leto 1919 je štela Slovenija brez okrajev Velikovec, Logatec in Postojna 995.440 prebivalcev. V tem letu je bilo rojenih 22.636, umrlih pa 15.356. Ponesrečilo se je v tem času v Sloveniji 474 oseb, umorjenih in ubitih je bilo 112, samomor pa je izvršilo 111 oseb.

Gorenjski kot in Italija. Govorice in mnenja, da bo Italija sedaj po izidu plebiscita na Koroškem reklamirala zase takozvani gorenjski ali blejski kot, so brez vsake podlage. Verjetno pa je, da bo pri predstojecih pogajanjih zahtevala, da blejskega kota ne smemo utrjevati, in da bode zahtevala tudi kakšne garancije glede železniške proge.

Naše središče na Koroškem je Guštanj. Ker nam vsled nesrečnega plebiscita ostane le majhen del južne Koroške, se ustanove v Guštanju okrajno sodišče, davkarija in ekspozitura okrajnega glavarstva slovenjgraškega. Občina Jezersko se prideli v sodnijskem in upravnem oziru Kranju, kar je za prebivalstvo dosti ugodnejše, kakor je bilo do sedaj, ko je pripadalo Velikovcu, oziroma Železni Kapli.

V Bosni je bil imenovan predsednikom vlade radikalec Vojislav Šola, ker je odstopil dozdajni predsednik dr. Srskić, tudi radikalec.

Vprašanje obrtnega poslovnega davka. Minister financ je glede finančnega zakona predložil spremembe prvotnega zakonskega načrta. Obrtni poslovni davek je v sporazumu z interesi spremenil, tako, da ga bodo plačevale le banke in velika industrija v obliki posebnih doklad na uvozne in izvozne carine, glede malih obratov pa se ta davek izrazi v obliki, da bo obrtnik plačal dvojni dozdajni pridobinski davek.

Žena umorila svojega moža, 19. m. m. se zgodila strahovita tragedija na Rogatnici obč. Čermožiše v hiši posestnika Kitaka. Ko je baje prišel zvečer mož iz svoje vinske kleti malo vinjen domov, je začela žena po njem udrihati (v prepiru) z lesenim kijem po glavi, ter ga na mestu ubila. Navzlic njegovi prošnji »ljuba Treza, pusti me, prizadela mu je mnogo udarcev, ter mu tudi roko zlomila. Poročena sta bila šele kakih 8 mesecev. Značilno je, da je bila ta morilka članica III. reda (tkzv. terciarka). Izročili so jo sodišču.

Centralna vlada odklonila izročitev monitorjev. Posebni ministrski odbor je sklepal o ukrepih mednarodne podonavske konference, ki je bila te dni v Parizu. Ministrski odsek je v glavnem pristal na one odloke podonavske konference, ki se nanašajo na način plačevanja carine in na rečno policijo. Kar se tiče predloga konference glede razdelitve monitorjev bivše Avstrije, vlada na njo ne bo pristala, ker je nepravilna. Naša država ima trikrat daljšo obalo Donave kakor druge države. Njej so potrebni vsi ti monitorji, da more izvrševati rečno policijsko službo. Vlada je naznanila zaveznikom, da je nepotrebno, poslati v Beograd komisijo, ki bi imela prevzeti monitorje. V kratkem bo mednarodna podonavska konferenca izdala odlok o razdelitvi trgovskih rečnih ladij.

Pojasnilo, kako se vrše volilni shodi in sestanki.

Deželna vlada je glede shodov odredila to-le:

»Shodi volilcev, ki se vrše samo zaradi dogovorov za volitve v ustavotvorno skupščino, se smejo prirejati brez prehodne prijave pri pristojnem političnem oblastvu, ako se ne vrše pod milim nebom.«

Taki shodi tedaj ne spadajo med določbe shodnega zakona. Tako na pr. za take shode ne velja, da bi prihajali nanje zastopniki političnih oblasti.

Shod se lahko sklīče: 1. kot javen in vsakomur dostopen; 2. kot javen a omejen na somišljenike ene stranke ali na člane ene organizacije; 3. kot omejen le na vabljene goste.

Kdor se neupravičeno udeleži zborovanja, ki je omejeno na vabljene ali na določeno skupino volilcev, in ga vkljub pozivu ne zapusti, se kaznuje z globo do 200 kron.

Kdor pa prepereči zborovanje volilcev (bodisi javno ali ne), s tem, da vanj vdere da izrine navzočne ali da se s silo upira formalnim zaukazom rediteljev, n. pr. da ima iti ven, se kaznuje od sodnije z zaporom od enega tedna do treh mesecev. Če pa se je to zgodilo po dogovoru več oseb, ga zadene strog zapor do šestih mesecev.

Od sklicatelja zavisí, če hoče, da se voli predsedstvo. Sklicatelj določi reditelje. On daje ukaze glede reda na zborovanju, če pa se je volil predsednik, jih daje ta. Kdor se upre sklicatelju, predsedniku ali reditelju, zagreši prestoppek, za katerega ga glavarstvo kaznuje z globo do 200 kron.

Novi vinski zakon.

Ministrstvo za poljedelstvo pripravlja novi vinski zakon, ki bo veljal za vso državo, kjer se prideluje vino. Pozvalo je pokrajinsko vlado v Dalmaciji, naj poda svoje mnenje, kakšen naj bo novi vinski zakon, oziroma kaj bi se lahko prevzelo iz starega, doslej veljavnega avstrijskega vinskega zakona. Vlada je nato sklicala anketo strokovnjakov in interesentov, da izreko svoje nazore o tem vprašanju, ki je zlasti za Dalmacijo življenskega pomena.

Na anketi so govorili o raznih vprašanih vinskem zakonu, med drugim tudi o pridelovanju »malega vina« (petijota itd.) Večina se je izjavila za to, da se sme »malo vino« — pridelovati le v omejeni množini, pridelovati ga smejo le vinogradniki in vinogradniški delavci za lastno porabo.

Enketa je izročila svoje poročilo pokrajinski vladi, katera ga pošlje poljedelskemu ministrstvu. Hkrati je prosila, naj jo poljedelsko ministrstvo obvesti tudi o mišljenju ostalih pokrajinskih vlad. Ko bodo vse pokrajinske vlade poučene o stanju v raznih deželah, bo sklicalo poljedelsko ministrstvo v Beograd anketo iz vse države, ki bo končnoveljavno uredila vprašanje vinskem zakonu.

Ker kličejo pokrajinske vlade k tem enketam razne zastopnike, tudi vinogradne delavce, male posestnike itd., opozarjamo naše ljudi, da se enquete udeleže in tam neustrašeno zastopajo svoje interese, da si bogatini ne prirede zakona v svojo korist.

Gospodarske vesti.

Nemški delavci pripravljeni. Predsednik zveze nemških rudarjev poslanec Hosemann je izjavil na nekem shodu v Boheimu, da silijo levičarski krogi delavstvo k simpatijski stavki v prilog angleškim rudarjem, toda angleški tovariši take podpore za sedaj niti ne želijo. Ustava mednarodne zveze strokovnih organizacij zahteva, da stojijo druge organizacije toliko časa pripravljene, dokler se ne zaprosi stavkujoča organizacija internacionalno, da ji prisloži na pomoč. Tega se nemške strokovne zveze držijo, toda pazite bodo, da ne pride nemški premog, ki ga morajo oddati Francoski po ovinkih na Angleško. Če bi se to zgodilo, bodo našle tudi sredstva, da to zabranijo. Tudi v tem slučaju ni gotovo, če bi stopile nemške rudarske organizacije v akcijo, ker je ta ka akcija v prvi vrsti odvisna od železničarjev in prevoznih delavcev, sicer pa so nemški rudarji pripravljeni na vse možnosti in četudi nočejo prelomiti svojih dolžnosti do antante, vendarle ne postanejo z ozirom na angleške rudarje stavkokazi in izdajalci.

Izdelovanje modre galice za državno potrebo. Gospodarsko-finančni odsek se je sporazumel v tem, da je treba pri borskem rudniku ustanoviti še posebno podjetje, ki bo izdelovalo modro galico za državne potrebe. Podjetje se ustanovi prihodnjo pomlad. Komisija, ki je bila nalašč za to imenovana, izdeluje priprave.

Naše žito za Nemčijo. Zadnji čas so prišli trgovci iz Nemčije v našo državo, da kupujejo zlasti v Banatu žito za Nemčijo, kjer je v tem oziru veliko pomanjkanje in bodo morali do prihodnje žetve uvoziti vsaj dva milijona ton žita (200.000 vagonov).

Finančni polom Avstrije. Proračun za leto 1920-1921 izkazuje 12 milijard primanjkljaja. Državni izdatki so narasli za 16 milijard, prejemki pa le za 14. Torej polovica državnih izdatkov se porabi za plače uradnikov, ki jih je 263.417. Državni dolg znaša že 54 milijard. Dasi vsa vojska Avstrije ni vredna počenega groša, se izda za vojsko vendar letno tisoč milijonov. Vsa državna podjetja, med njimi tudi železnice, so pasivna. In za tako deželo so glasovali nekateri zaslepljeni!

Cena pšenici bo padla. V Indiji in Avstraliji prično z žetvijo prihodnji mesec. Dovoljeno je, da se sme iz Indije izvoziti 400.000 ton pšenice. Avstralsko žito se spravi na trg meseca decembra. Tudi v Kanadi so pridelali pšenice skoraj 100 milijonov bušelnov več kot lani.

Prisilno posojilo na Bolgarskem. Finančni minister Bolgarske je v pisarni sobranja predložil zakonski načrt glede izdaj prisilnega posojila v znesku 2 milijard levov za delno kritje nezaloženih državnih dolgov.

Trgovina z volno, lanom in kožami je v naši državi prosta.

Uvoz luksuznih predmetov je ministrstvo zopet dovolilo, toda plačati bo treba izredno visoko carino.

Uvoz žganja iz zasedene Dalmacije je dovolilo ministrstvo brez carine. S takimi olajšavami podpiramo le Italijane.

Olje se podraži. Iz Dalmacije poročajo, da se je olivno olje za 300 odstotkov podražilo.

Vinska letina na Francoskem. Letos so pridelali na Francoskem okoli 5 milijonov hl vina manj kot pa lansko leto.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utrujajo telo masaže s Fellerjevim pravi Elza-fluidom! 6 dvojnati ali 2 veliki specijalni steklenici 36 kron.

Potrebavali bi odvajaloče, želodec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se je Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatlic 18 kron. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska.

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor baržun mehko kožo? Nočete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Občudovani bode! Zavidanil! lonček 9 K, No. III močnejše vrste 12 K. K temu Fellerjevo najfiniješ lilično mlečno milo 16 K. ::

Hočete imeti lepe, zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhaj, pre-rano osivenje! Zabrani plešo! 1 lonček 9 K, No. III 12 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Sampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 v. :: in 3 K. ::

Mučijo Vas kurja očesa?

Fellerjev prav turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škatljica 4 K., velika škatljica 6 K. ::

Želite še kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda. 1 škatljica 7 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju. 1 škatljica 6 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavo- in zobobol. 1 škatljica 4 K.

Fellerjev Elza fluid. 6 dvojnati ali 2 veliki specijalni steklenici 36 K.

Najboljši parfüm z najfinjšim duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 11 K.

Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 22 K. Omot in poština posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER, Ijekarnar

Stubica Donja

Elza trg Nr. 334 (Hrvatska).

Trošarina na vino. Poleg drugih novih davkov je našega kmeta po vinorodnih krajih prav hudo prizadela trošarina na vino, to je dac, ki znaša 32 kron pri hektolitr vina, ki ga kmet pridelal, razen onega, ki se mu pusti prosto, to je na oral vinograda kake 3 vedre in na hektar njiv in travnikov po 50 litrov. Pri tem pa se vsteje tudi pridelan jabolčnik, tako da mora plačati kmet, če je tudi jabolčnik pridelal, od vsega vina dac ali trošarino. Mi vemo, da potrebuje država denar in da si mora zato poiskati nove davčne vi-re. Mi tudi vemo, da ni bilo prej socialno pravič-no, da je moral kmet, delavec ali kak drug revež, ki si je tuptam privoščil v gostilni četrtinko vi-na, piti zadacano vino, medtem ko je pil bogataš, ki si je kupil vina cele sode pri vinogradniku ali pri vinskem trgovcu nezadacano vino. Zato tudi v principu ne moremo biti proti temu, da bi se

tudi onemu vino zadacalo, ki ga kupi večjo množino na enkrat. Zato tudi nima noben pošten in pravičen vinogradnik nič proti temu, če vino proda, da pride dacar in predpiše kupcu dac od kupljenega vina. Vsaj je vinogradnik tudi prej moral od vina dac plačevati, če ga je točil pod vejo. Na vsak način pa smo proti temu, da se vinogradnika sili, da bi moral od vina, ki ga sam pridelal in sam doma porabi za svojo družino, posle, delavce i. dr. dac plačevati. Kdor danes pozna razmere na deželi v vinorodnih krajih.

Iz orožja izdelujejo gospodarsko orodje. Po mirovni pogodbi je Nemčija prisiljena uničiti velikanske množine orožja. Nemška vlada je prišla na pametno misel, da uporabi jeklo, ki se nahaja v orožju, za izdelavo poljedelskega orodja.

Zbirajte za tiskovni sklad.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 12—; uničevalce molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10—; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živini K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalce rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 12—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadržnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

COSULICH-LINE = TRST-AMERIKA =

New - Jork — Buenos — Ayres — Rio di Janeiro - Santos Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listkov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustrašeno brani Vaše pravice, je:

N A N A P R E J
delavski dnevnik
Proč z meščanskimi listi!
Mesečno stane 20 kron.
Naroča se pri upravi „Naprej“ Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Zatorej sezite po njem! Oklenite se ga! Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej! Le „Naprej“ spada v naše družine!

Sodrug!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zalog, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjancu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna L., Črna L., Pliberk; Maribor; Litija; St. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaška Slatina; Radeče-Zidanost; Poljčane.

Še podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.